

**TƏRBIYƏ ELƏ BİR XƏZİNƏDİR Kİ, AÇARI
MİLLİ ƏNƏNƏLƏRDİR.**

Səadət Həsənova,
ARTİ-nin aparıcı elmi işçisi,
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
E-mail: hasanovaseadet51@gmail.com

açar sözlər : tərbiyə, xəzinə, açar, milli ənənə, müasir sistem, bilikli, ağıllı;
ключевые слова: образование, сокровище, ключ, национальная традиция, современная система, грамотный, умный;
key words: education, treasure, key, national tradition, modern system, literate, clever.

Adət və ənənələr hər bir xalqın mənəvi mədəniyyətinin ayrılmaz hissəsidir. Xalqın mənəviyyəti, mədəniyyəti onun adət-ənənələrində öz əksini tapır.

Elm sübut etmişdir ki, keçmişdə müxtəlif xalqların həyatında adət, ənənə və mərasimlərin yaranması üçün bir sıra obyektiv səbəblər olmuşdur.

İnsanların ictimai və şəxsi həyatında, ailədə, işlədikləri kollektivdə, cəmiyyətdə baş verən, yadda saxlanması zəruri hesab olunan bir sıra mühüm hadisələr çox qədim tarixə malikdir. Adət və ənənələrin yaranması ibtidai icma quruluşu dövründə, insanların ilk dəfə cəmiyyət formasında birləşməsi zamanı başlamışdır. O zaman insanların dəstələr, kollektivlər halında birləşmələri, qəbilə və tayfaların meydana gəlməsi, onların arasında müxtəlif münasibətlərin yaranması nəticəsində adətlərin, ənənələrin bünövrəsi qoyulmuşdur.

O da məlumdur ki, insanın istər ictimai, istərsə də şəxsi həyatının elə bir sahəsi yoxdur ki, ailə ənənələri ilə bağlı olmasın, çünki insan dünyaya gəldikdə cəmiyyətin ilkin təşkil formalarından biri olan ailədə böyüyür, həmin mühitdə müəyyən təsəvvürlərə, bilik, bacarıq və vərdislərə yiyələnir. Məhz bu mühitin müxtəlifliyi, özünəməxsusluğu, istehsal münasibətlərinin, inkişaf səviyyəsinin qeyri-bərabərliyi ailə adət-ənənələrinin təbii yolla yaranmasına səbəb olmuşdur. Dünya xalqlarının ailə münasibətlərinin, adət və ənənələrinin, milli, mənəvi, məişət həyatının özünəməxsusluğu ilə fərqlənməsi də bir qanunauyğunluqdur. Zaman keçdikcə onun formaları, adət-ənənələri dəyişmiş, yeni forma və məzmun kəsb etmişdir. Adət-ənənə və mərasimlər öz forma, məna, ifadə xüsusiyyətləri ilə insanların etik, emosional və estetik hissələrinə güclü təsir göstərmiş, onları qurub-yaratmağa, qəhrəmanlıq göstərməyə sövq etmişdir.

Bayram və mərasimlərin mahiyyətini dərk etmək üçün əvvəlcə bu anlayışlarla əlaqədar bəzi məsələləri aydınlaşdırmaq lazımdır, çünki istər danışığ dilində, istərsə də ədəbiyyatda onların mənası çox vaxt eyniləşdirilir. *Adət-ənənə, mərasim, ayin* və s. anlayışlar arasında ciddi fərq qoymaq bir qədər çətindir.

Bayram anlayışı altında tarixi, əmək, dövlət və mülki hadisələrin xatirəsi ilə bağlı olaraq təşkil edilmiş şənlik və ya təntənə başa düşülür. Ənənənin təzahür forması olan bayramlar, adətən, dünya, qitə, dövlət, xalq miqyasında və ya müəyyən inzibati-etnoqrafik qrup, kollektiv daxilində qeyd edilir. Bayramın bəzi hallarda bir neçə gün davam etməsi xarakterikdir. Hər bir bayramın özünəməxsus mərasimləri, ayinləri, adətləri mövcuddur.

Məktəb ənənələri gözəl nəsil tərbiyələndirməkdə öz həyatiliyini çoxdan sübut etmiş, tərbiyə sistemində mənəvi hüquq qazanmışdır. Məktəb ənənələri vasitəsilə nəsilər arasında əlaqə yaradılır, keçmiş nəslin yaratmış olduğu müsbət nə varsa, yeni nəslə ötürülür. Həm də müasirlərin işində, davranışında, dünyagörüşündə faydalı olan hər şey müəllim tərəfindən ənənənin köməyi ilə şagirdlərə çatdırılır. İllərdən bəri həyata keçirilən “İlk zəng”, “Müəllim günü”, “Əlifba bayramı”, “Məzunlarla görüş”, “Mahnı bayramı” kimi tədbirlər və tarixi günlərin qeyd olunması məktəb, ailə, ictimaiyyət arasında faydalı əməkdaşlığa geniş imkan yaradır.

Ənənələr insan fəaliyyətinin bütün sahələrini əhatə etməklə kütləvi xarakter daşıyır. İnsanların həyat tərzi, mədəni səviyyəsi, dünyagörüşü, ictimai, iqtisadi, siyasi, mədəni əlaqələri genişləndikcə ənənələrin milli xarakteri dəyişib, beynəlmilləl səviyyəyə keçir.

Milli ənənələr qabaqcıl, mütərəqqi, faydalı, yaxud mühafizəkar, köhnəlmiş, zərərli olurlar. Bu səbəbdən insanlar arasında ikiləşmə, qarşıdurma prosesi baş verir. Buna baxmayaraq, milli mənəviyyatımızın tarixi inkişafı yüksələn xətt üzrə gedir. Ümummilli lider Heydər Əliyev adət-ənənələri yüksək qiymətləndirmişdir. Tarixin ibrət dərsləri, insanların sosial həyatı, məşğuliyyət tərzi göstərir ki, bir sıra hallarda cəmiyyətdə maddi səviyyə yüksək, mənəviyyat isə kasıb və bayağı olur. Yaxud əksinə, sosial rifahın olmadığı mühitdə yüksək mənəvi amillərin tərbiyəsinə xüsusi diqqət yetirilir. Bəzən həm iqtisadi həyat, həm də mənəviyyat çox aşağı səviyyədə, bəzən isə hər iki cəhət yüksək olur.

Bəs mənəvi naqislik və əxlaqi səviyyəsizlikdən çıxış yolu nədədir? İnsana qiymət vermək, onun mənəviyyəsinə hörmət etmək müasir dövrdə hər vaxt olduğundan daha zəruridir. Azadlıq, bərabərlik, qardaşlıq kimi əxlaqi keyfiyyətlər, mənəvi mövqe, vətəndaşlıq borcu, vicdan, sosial vəzifə, məsuliyyət kimi ictimai-siyasi prinsiplər və tələblər sanki öz dəyərini itirib. Bazar iqtisadiyyatına keçidlə bağlı, demək olar ki, mənəvi dəyərlərimiz yaddan çıxıb. Əxlaq pula, sərvətə satılmamalı, iqtisadi, siyasi münasibətlərdə, məişətdə, cəmiyyətdə qarşılıqlı şəxsi əlaqələrdə, ünsiyyətdə mənəvi amillər unudulmamalıdır.

İnsanların mənəvi aləminin emosional zənginliyində müsbət həyəcan və yaşantılar, ümid və ideallar mühüm rol oynayır. Odur ki, müstəqil Azərbaycanın mənəvi tərəqqisi, xalqın əxlaqi təkmilləşməsi üçün sosial-iqtisadi həyatın tənəzzülünün qarşısını almaqla yanaşı, milli-əxlaqi sərvətlərimizi, müsbət ailə ənənələrini qorumalı, inkişaf etdirməliyik.

Bütün bunlar üçün biz xalqımızın tarixindəki mütərəqqi əxlaqi təcrübəyə, müdriklərimizin ibrətamiz tövsiyələrinə, bütövlükdə keçmiş mənəvi nailiyyətlərimizə əsaslanmalı, milli xüsusiyyətləri dirçəltməli, onlardan faydalanmalıyıq. Xalqın mənəvi tərəqqisinə nail olmaq üçün ictimai həyatda əxlaqi prinsiplərin tətbiqi sahələrini genişləndirməli, mənəvi sərvətləri, milli mədəni dəyərləri qorumalı və təbliğ etməliyik.

Ədalətli, mərhəmətli olmaq, xeyirxah işlər görmək ulu babalardan xalqımıza miras qalmış keyfiyyətlərdir. Hələ XIII əsrdə, elm və mədəniyyət xadimi Xacə Əli Nizamül-Mülk “Siyasətnamə” əsərində hakimiyyət başında duranlara tövsiyə edirdi ki, işsizlərə iş vermək, onları bəşəri nemətlərdən məhrum etməmək, layiqli adamları irəli çəkmək, bədməzhəb adamlara vəzifə tapşırmaq, onları hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq lazımdır. Nizamül-Mülk onu da deyirdi ki, bütün zamanlarda vəzifəni etiqadı təmiz, əsli-nəslə məlum, əlidüz, gözütöx adama tapşırırlar. Nəticədə dövlətin malı zay olmamışdır.

Azərbaycanın XIII əsr ensiklopedik dühası Nəsirəddin Tusi də “Əxlaqi-Nasiri” traktatında insandakı kamillik və naqislik, xeyir və şər haqqında qiymətli fikirlər söyləmişdir. O, fəziləti rəzalətə, xeyri şərə qarşı qoyur, əxlaqi saflaşdırmağı ən şərəfli sənət sayırdı. N.Tusi əxlaqın təmizlənməsi, söz demək, oturmaq, yemək, hərəkət və sükut, ədalət, sədaqət qaydaları haqqında dəyərli mülahizələr irəli sürmüşdür.

“Quran-i-Kərim”də də mənəviyyat, əxlaqi keyfiyyətlər barədə saysız-hesabsız məsləhətlər, ibrətamiz tövsiyələr, müdrik göstərişlər vardır: “Allah fəsad çıxaranları sevməz”, “Allah həddini aşanları sevməz”, “Həddini aşanları əzab gözləyir”, “And içdinizsə, ona sadıq qalın”, “Xeyirxah iş görənlərə qorxu yoxdur, onlar məyus olmayacaqlar”.

Görkəmli şəxsiyyətlər xalqımızın milli-mənəvi dirçəlişinə, əqli oyanışına kömək göstərmək, dünyaya açıq gözlə baxmaq üçün insanların elmə, savada yiyələnmələrinə xüsusi diqqət yetirmiş, bu sahədə həm nəzəri, həm də əməli cəhətdən xeyirxah işlər görmüşlər. Böyük mütəfəkkir və dramaturq M.F.Axundov xalqa real köməyi nəzərdə tutaraq yazırdı:

Üzündən göz yaşını silmək nə gərək?

Əlac et, tökməsin qanını ürək.

Onun əxlaqi müddəası isə belə idi: “Pis şəxslər pis sözlər danışarlar, yaxşı sözlər yaxşı şəxslərə məxsusdur”.

Mənəviyyatımızın şərəfli və nəcabətli ənənələrini qorumalı, yaşatmalıyıq. Sadə insanlar tarix boyu etik normalara, mənəvi tələblərə, davranış qaydalarına, insani münasibətlərə riayət etmişlər. Hamımızın şahidi olduğumuz, müşahidə etdiyimiz və qiymətləndirdiyimiz belə mənəviyyat qaydaları vardır: “Böyük gələndə kiçik ayağa qalxar”, “Kişi mənzilin qapısını açıb, içəri daxil olanda qadın və uşaqlar onun pişvazına çıxarlar”, “Ev tikənə el-oba kömək edər”, “Xonça hazırlayana qonum-qonşu əl tutar” və s.

Məlumdur ki, səxavət, xeyriyyəçilik, kasıba, kimsəsizə əl tutub qayğı göstərmək xalqımızın adətidir. Bu sahədə Hacı Zeynalabdin Tağıyev ənənələrini yaşatmaq və davam etdirmək lazımdır. Vaxtilə kəndlərdə, rayonlarda bəzi imkanlı adamlar öz hesabına bulaqlar tikdirər, arx qazdırar, su çəkdirərdilər. Zeynalabdin Tağıyev bu sahədə böyük işlər görmüşdür. Niyə imkanlı adamların daha çox olduğu indiki zamanda belə ənənələri yaşatmırıq? İnsanlarda bu ənənələrə müsbət münasibət tərbiyə etmək gərəkdir.

Milli ənənələrlə tərbiyə ailədə, uşaq bağçasında, orta ümumtəhsil məktəblərində, ali təhsil ocaqlarında, əmək kollektivlərində, ictimai həyatda, insan münasibətlərində bərqərar edilib reallaşdırılmalıdır.

Fərəhli haldır ki, son illərdə respublikamızın bir sıra tanınmış filoloq, pedaqoq və psixoloqları dövrü mətbuatda çap etdirdikləri əsərlərində, məqalələrində milli ənənələrin mahiyyəti üzərində dayanmış, milli-əxlaqi dəyərlərin formalaşdırılması məsələlərinə xüsusi diqqət yetirmişlər. Son zamanlar milli ənənələrin sosial məzmununa verilən tələblər daha da artdığı üçün tərbiyə probleminin nəzəri və təcrübi məsələləri ilə məşğul olan mütəxəssislərin qarşısında təxirəsalınmaz vəzifələr qoyulmuşdur. Şübhəsiz, həmin vəzifələrin müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilməsində milli əxlaq tərbiyəsini nəzəri, metodik məsələlərinə həsr olunan elmi-tədqiqat əsərləri də mühüm rol oynaya bilər.

Bəşər tarixində bütün təhsil sistemlərində məktəb ötürücü mexanizm rolunu oynamışdır. Bu baxımdan təhsil və təlimin milli zəmin üzərində qurulmasına nail olmalıyıq. Ölkəmizin gələcəyi böyüməkdə olan nəslin, gələcək şəxsiyyətin bu gün necə təlim alması və tərbiyə edilməsindən asılıdır. Milli ənənələrə əsaslanaraq, təlim-tərbiyədə uğurlu nəticələrə nail ola bilərik.

Məlumdur ki, milli ailə ənənələri insanın mənəvi cəhətdən təşəkkül tapmasında mühüm rol oynayan əsas amillərdəndir. Bu məsələ həmişə bəşəriyyətin diqqət mərkəzində olmuş və elm adamlarını düşündürmüşdür. Xalqın ailə tərbiyəsi sahəsində qazandığı təcrübələr əsrlərin süzgecindən keçərək, faydalı ideya və fikirlər toplusu kimi meydana çıxmışdır. Digər müsəlman xalqları kimi, azərbaycanlıların da ailə ənənələrinin təşəkkül tapmasında Quran-i-Kərimin, milli əxlaqi dəyərlərin böyük rolu olmuşdur.

Xalq əsrlərin sınağından çıxan bütün milli ənənələri həm əməli işlərlə, həm də yaratdığı folklor nümunələri vasitəsilə nəsillərə ötürmüş, əsrlər keçdikcə bu praktik irs zənginləşmişdir.

Bir həqiqətdir ki, böyüməkdə olan nəslin təhsili, tərbiyəsi, peşələrə yiyələnməsi və həyata hazırlanması milli-mənəvi dəyərlərin əsasını təşkil edir, çünki yetkin insanın fəaliyyəti onun elmi və mədəni nailiyyətləri, milli vətəndaşlıq özünüdərk əsasında formalaşır. Xalqın bütün sərvətləri kimi, milli-mənəvi sərvətlərdən də kor-koranə yox, dövlət səviyyəsində, qanunlar əsasında istifadə edilməlidir. Milli ənənələrimiz şifahi xalq ədəbiyyatında, həmçinin Nizami Gəncəvi, Nəsirəddin Tusi, Əvhədi Marağayi, Xətib Təbrizi, Məhəmməd Füzuli və digər görkəmli mütəfəkkirlərin yaradıcılığında toplanıb. Bu milli ənənələr müasir tələblər səviyyəsində sistemə salın-

malı, ayrı-ayrı əsərlərdəki (“Məxzənül-əsrar”, “Əxlaqi-Nasiri”, “Cami-Cəm”, “Mətləül-etiqađ” və s.) milli ənənələr tədqiqatlarda təhlil edilməlidir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, nəsihət verməklə, ideya irəli sürməklə iş həll olunmur. Hər bir ideya əməli nəticədə öz tətbiqini tapmalıdır.

Bu gün insanların həyatını, məişətini bəzəyən adət-ənənələr bəşər tarixinin ilk dövrlərindən təşəkkül tapmış, inkişaf etmiş və formalaşmışdır. İnsanın ictimai və məişət həyatının müəyyən sahələrini adət-ənənələrsiz təsəvvür etmək mümkün deyil.

Adət-ənənələrin tarixi zərurətlə əlaqədar olaraq yaranması ibtidai icma quruluşu dövründən, insanların ilk dəfə cəmiyyət formasında birləşməsi ilə başlanmışdır. O zaman ayrı-ayrı fərdlərin dəstələr, kollektivlər halında birləşməsi, qəbilə və tayfaların meydana gəlməsi, onların arasında müxtəlif münasibətlərin yaranması nəticəsində adət-ənənələrin bünövrəsi qoyulmuşdur.

Qəbilə daxilində elə davranış qaydaları, mənəvi və əxlaqi normalar yaranmışdır ki, kollektiv bunlarsız yaşaya, inkişaf edə bilməzdi. Təbiətlə mübarizədə, kollektiv istehsal prosesində, qədim insanların əmək birliyi və birgə yaşayışı əsasında yeni adətlər yaranırdı ki, bunlar da bir çox mərasimlərin cəmindən ibarət idi. Elə o dövrdən başlayaraq hər kəs şəxsi həyatında, ictimai münasibətlərdə həm özünün, həm də kollektivin mənafeyini əks etdirən, hamı tərəfindən bəyənilərək tədricən adətə çevrilən birgəyaşayış normalarına riayət etməli olmuşdur. Adətlərdə təsbit olunmuş norma və qaydalar insanlar tərəfindən şüurlu surətdə mənimsəniləndikdən sonra kollektiv qarşısında onların mənəvi vəzifəsinə çevrilmiş, vərdiş halı alaraq nəsilədən nəsilə keçmişdir. İnsanlar həmişə gözəlliyə, təntənəyə, əyləncə və oyunlara meyil etmiş, hər bir şəxsin mədəniyyəti, dünyabaxışı bu proseslə əlaqələndirilmiş, bununla da adət-ənənələr dərin ideya məzmunu kəsb etmişdir. Burada insanları birləşdirmək, onları hadisələrin fəal iştirakçısına çevirmək, müəyyən qayda-qanun yaratmaq, onları gələcək nəsilə müqəddəs miras kimi çatdırmaq tələbatları da mühüm rol oynamışdır.

Xalqımızın adət və ənənələri, ictimai şüurun başqa formaları kimi, varlığın inikasıdır. Bu adət-ənənələr cəmiyyətlə bərabər təşəkkül edərək, onun inkişafında müəyyən rol oynamışdır. Adət-ənənələr tarixi-ictimai kateqoriya olduğu üçün zaman keçdikcə məzmun və xarakterinə görə dəyişir. Müsbət ənənələr böyüməkdə olan gənc nəsil öz xalqının min illər ərzində əldə etdiyi həyat tərzi, iş metodları, mübarizə formaları, məişət qaydaları, davranış normaları və s. ilə tanış edir. Gənc nəsil xalqın ibrətamiz keçmişinə, bu gününə hörmət ruhunda tərbiyələndiyindən klassik pedaqoqlar, mütəfəkkirlər və ictimai xadimlər ənənələrin tərbiyəvi roluna, qüdrətinə xüsusi diqqət yetirmişlər. Qədim yunan filosofu Platon “allahların bayramları” ilə tərbiyəni ayırılmaz hesab etmişdir, çünki çoxallahlılığın hakim olduğu qədim Yunanıstanda allahların şərəfinə 3–4 ildən bir ənənəvi bayramlar (olimpiadalar) keçirmək, onlardan tərbiyəvi məqsədlər üçün istifadə etmək geniş vüsət almışdı. Dionisin (şərab və bitkiçilik allahının) şərəfinə yazda 4 gün davam edən dini bayram Afina ailələrində qeyd olunmaqla yanaşı, məktəb təqvimlərinə də daxil edilmişdi. Ənənəyə görə, həmin ay məktəbə diqqətsiz olan valideynlər müəllimlə hesablaşmalı, şagirdlər müəllimlər üçün bəxşislər hazırlamalı, müəllimlər isə, hörmət əlaməti olaraq, şagirdləri öz evlərinə nahara dəvət etməli idilər.

Qədim yunan məktəblərində keçirilən ənənəvi bayramlarda şagirdlər və məktəblər arasında tədris-tərbiyə məhiyyəti daşıyan yarışlar keçirilirdi. Valideynlər şagirdlərin ənənəvi bayramlara hazırlanmalarında yaxından iştirak edir, bəzi işlərin görülməsində onlara nəzəri və əməli yardım göstərirdilər. Sokrat kimi böyük filosoflar öz əsərlərini ilk dəfə bu ənənəvi şənliklərdə oxuyurdular. Qədim yunan hökmdarı Solon bu ənənəvi yarışları belə izah etmişdir: “Cənab, görünür, siz gözəl təşkil olunmuş dövlət haqqında aydın təsəvvürə malik deyilsiniz, yoxsa onun gözəl adət-ənənələrini məzəmmətləməzdiniz. Biz bu yarışları ona görə təşkil etmirik ki, orada gənclər müəyyən mükafatlar alsınlar. Biz bunu elə böyük işin xatirinə edirik ki, orada bütün dövlətin mənafeyi vardır”.

Dövrün xüsusiyyətlərindən asılı olaraq, adət-ənənələr öz mahiyyətinə, məzmununa görə (mütərəqqi və zərərli) iki yerə ayrılır. Elə adət-ənənələr mövcuddur ki, onlar ibtidai icma dövründə yaranmış, min illər boyu bir sıra dəyişikliklərə uğrayaraq, dövrümüzə qədər gəlib çatmışdır. Bəzi adətlər isə müəyyən dövrün tələbi kimi meydana çıxır. Bu qəbildən olan adətlər bəzən uzunömürlü olur, bəzən isə sonrakı nəsillər tərəfindən bəyənilmir. Bunun əsas səbəbləri ya həmin adətlərin zərərli olması, ya da dövrün tələblərinə cavab verməməsidir.

Bəs qədim ümumxalq bayramları hansılardır? Bunların bir çoxu təbiətlə (bahar, yaylağa köçmə, məhsul, əkinçilik bayramları və s.) əlaqədardır. Bundan başqa qonaqpərvərlik, böyüklərə və valideynlərə hörmət, keçmişin mədəni irsini əziz tutmaq, başqa millətlərə hörmət, əməksevərlik, kimsəsizlərə, imkansızlara yardım və s. xalqımıza xas olan ənənələrdir.

Bayramlar, əsasən, üç qrupa bölünür:

- ümumdövlət, inqilabi bayramlar;
- əmək bayramları;
- mülki adətlərin qeyd olunduğu, ailə-məişət bayram və mərasimləri (ad günü, yubileylər, matəm mərasimləri və s.).

Bunlardan əlavə, milli bayramımız olan Novruz, dini bayramları (Orucluq və Qurban) xüsusilə qeyd etmək lazımdır.

Deməli, adət-ənənələr həyatın tələblərinə, sorğularına cavab kimi yaranır və cəmiyyətin mənəvi həyatının mühüm hissəsini təşkil etməklə, ona fəal təsir göstərir.

Qədim yunan fəlsəfəsinin görkəmli nümayəndələri cəmiyyət həyatında adət və ənənələrin rolunu yüksək qiymətləndirmişlər. Platon bayramları dövlətin sabitlik əlaməti hesab edərək göstərirdi ki, tərbiyədə buraxılan qüsurları onların vasitəsilə düzəltmək mümkündür. Aristotələ görə isə, insan təbiətən yalnız zəhmət çəkməyi deyil, əylənməyi, bayram etməyi də xoşlayır.

Unutmayaq ki, bu gün milli adət-ənənələrimizi uşaqlara aşılamaq, onlar yaddan çıxar, özümüzə, xalqımıza yabançı olarıq. Gözlərimiz görə-görə xalqımızın cılızlaşmasına, mənəvi yoxsulluğuna səbəb olarıq. Buna yol verməmək üçün kimliyindən, peşəsindən, tutduğu vəzifəsindən asılı olmayaraq, damarlarından azərbaycanlı qanı axan hər bir insan bu haqda ciddi düşünməlidir. Düşünməlidir ki, azərbaycançılığımızı yaşatmaq üçün hansı milli adət-ənənələrimiz vardır?! Odur ki, indi hamımız, Səməd Vurğunun dediyi kimi, “hərbi cəldliklə işləməli”, xalqımızın adət-ənənələrini gələcək nəsillərə çatdırmağa çalışmalıyıq, yoxsa gələcək nəsillər bizi bağışlamaz.

ədəbiyyat

1. Abbasov A., Həsənova S. Az söylə, söz söylə. Bakı: “Maarif”, 1992.
2. Bakıxanov A. Nəsihətlər. Bakı: “Yazıçı”, 1982.
3. Kərimov Y. Təlim metodları. Bakı: “RS Poliqraf” MMC, 2007.
4. Nəvvab M. Nəsihətnamə. Bakı: “Yazıçı”, 2015.
5. Nizaminin hikmət və nəsihətləri. Bakı: “Elm”, 2016.
6. Şükürov A. İslam, adət və ənənə. Bakı: Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, 2014.

ОБРАЗОВАНИЕ – ЭТО СОКРОВИЩЕ, КОТОРОЕ КЛЮЧОМ ЯВЛЯЮТСЯ НАЦИОНАЛЬНЫЕ ТРАДИЦИИ резюме

В статье рассказывается о воспитании, об использовании в нем национальных традиций. Приводятся примеры о воспитании из произведений восточных и западных классиков, из Корана. В статье так же разъясняется понятия *традиция*, *обряд*, *ритуал* и рассказывается о древних национальных праздниках Азербайджана (Новруз – праздник весны, переселение в летние пастбища в горах, праздник урожая и т.д.). Так же отмечается религиозные праздники как Оруджлуг (пост), Курбан (жертвоприношение).